

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET, İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNARAK AKIL, RUH VE BEDEN
SAĞLIKLARININ GELİŞİMİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830)

TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı
19 Mart 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu'nun, katılımcılara hoş geldiniz dediğine, dört ay boyunca Komisyon olarak iş birliğiyle çalıştıklarına ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Rapor Üzerinde Görüşmeler

1.- Komisyon raporunda yer verilebilecek hususların değerlendirilerek önerilerin alınmasına ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET, İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNARAK AKIL, RUH VE BEDEN
SAĞLIKLARININ GELİŞİMİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830)

-----0-----

11'inci Toplantı
19 Mart 2025 Çarşamba
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Çocukların Her Türlü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.39'da açıldı.

Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu, katılımcılara hoş geldiniz dediğine, dört ay boyunca Komisyon olarak iş birliğiyle çalıştıklarına ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon raporunda yer verilebilecek hususların değerlendirilerek önerilerin alınmasına ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 15.36'da son verildi.

19 Mart 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.39
BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)
BAŞKAN VEKİLİ: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)
SÖZCÜ: Nazım ELMAS (Giresun)
KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)
----- 0 -----

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Arkadaşlar, toplantı sayımıza ulaştık. Komisyonumuzun son çalışma toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu'nun, katılımcılara hoş geldiniz dediğine, dört ay boyunca Komisyon olarak iş birliğiyle çalıştıklarına ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bütün milletvekili arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyorum. Dört aydır bizimle çalışan uzmanlarımıza hoş geldiniz diyorum, teşekkürler ediyorum. Aynı şekilde kıymetli basın mensuplarına da teşekkürlerimi ediyorum.

Türkiye'de esasen hep gündemimizde olacak ama inşallah sorunlarıyla değil çözümleriyle, bizi sevindiren haberleriyle gündeme gelecek çocuk meselesini dört ay boyunca mütalaa ettik. Türkçemizde zaman kipleri vardır; geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman. Sosyologlar geçmişe "tarih" derler; şimdiki hâl işte içinde bulunduğumuz hâl, statüko; gelecek de ümitlerimiz, heyecanlarımız, ideallerimiz ve değerlerimiz yani çocuklarımız aslında, burada geleceği çocuklarımız temsil eder. Bu Komisyonun bütün toplantılarına o dikkatle eğildik bütün milletvekili arkadaşlarımızla, hiçbir şekilde konuya taraftar olarak bakmadık, farklı düşünsek bile bunun hepimiz için bir varlık meselesi olduğunu, hatta insanlığın bir temel meselesi olduğunu düşündük ve o iş birliğiyle çalıştık. Bugün son toplantımızda teklif edeceğimiz, raporumuza dercedeceğimiz önerilerimizi konuşacağız.

Gündemimize geçmeden önce ben basın mensuplarına tekrar teşekkür ediyorum. Onlar görüntülerini alsınlar, sonra gündeme geçeceğiz.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Rapor Üzerinde Görüşmeler

1.- Komisyon raporunda yer verilebilecek hususların değerlendirilerek önerilerin alınmasına ilişkin görüşme ¹

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Sizlere gönderdiğimiz tekliflere bakma imkânınız oldu mu? Onun üzerinden mi gidelim, sizin tekliflerinizi mi alalım sırayla, usul olarak nasıl isterseniz?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Tabii.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Önerileri...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Önerileri alalım, yazılı da verilebilir.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Şunu söylemek istiyorum: Resmî olarak elimizde yok şu anda, getirmemiştik ama varsa...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Şimdi, ben bir ön bilgi vereyim, sonra size söz vereceğim.

Tahminen nisan ayının ikinci yarısında raporumuzu bitirmeyi öngörüyoruz, mayıs başı diyelim. Nisan sonunda size gönderirsek siz bize ne zaman gönderirsiniz?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yani Mayıs'ın 15'ine kadar olur.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - 15'inde olur, tamam. Yani mayısın son haftasında da Meclis Başkanlığına sunmuş oluruz. İki aylık bir sürede de çok uzatmadan nisan, mayıs bitirmiş oluruz. Anlaştık o zaman.

Şimdi, bizim size gönderdiğimiz öneriler neredeyse yüzde 5'i çalışmamızın. Arkadaşlar, hakikaten çok güzel öneriler çıktı, toplantı anında alınan notlar, sizlerin teklifleri ve diğer kurumlardan yazılı, sözlü aldığımız bilgilerin hepsi dercedildi. Burada size şöyle bir örnek teşkil etsin diye bir seçme yapıp gönderdik. Rapor bittikten sonra da yine muhalefet şerhiniz olabilir, tekrar raporun düzeltilmesi olabilir, o süreçte de interaktif bir çalışmamız devam eder.

Buyurun Sayın Milletvekilim.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım ve bize dört ay boyunca sunum yapan değerli akademisyenlerimiz; hepinize çok teşekkür ediyoruz.

Sunduğunuz katkılar çok önemliydi, verdiğiniz bilgiler çok önemliydi fakat biz daha önce de belirtmiştik Sayın Başkanım, size verdiğimiz listede başka akademisyenlerin, başka STK'lerin, sivil toplum kuruluşlarının ve mağdur ailelerin dinlenmesini istemiştik ama o noktada bir çalışma yapamadık ama ben dört aylık emek için herkese çok teşekkür ediyorum.

Şimdi sizinle bir tarih kararlaştırdık Nisanın 15'ine kadar bir rapor hazırlanacak, biz de ondan sona muhalefet olarak - muhalefet şerhimizi ben şimdi Komisyon Başkanı olarak size de iletmek istiyorum- önerilerimizi ve katkılarımızı muhalefet şerhi olarak... Size de ayrıca yazılı önerilerimizi bildireceğiz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Tamam.

¹ 26/2/2025 tarihli Ankara çalışma ziyareti toplantı tutanakları tutanağa eklidir.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Ama ondan sonra çıkan raporda hani o öneriler doğrultusunda herhangi bir raporda olumsuzluk görürsek biz de şerhimizde bunu belirteceğiz sizlere.

Ben tekrar çok teşekkür ediyorum herkese. Komisyondan Genel Kurula geçmek zorundayım, o yüzden çok özür diliyorum.

ADEM ÇALKIN (Kars) - Kapandı.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Kapandı mı, bitirdi mi? Tamam o zaman.

Ben size muhalefet şerhimi de iletmek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Tamam, teşekkür ediyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Muhalefet şerhini hemen mi vereceğiz?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yok, şart değil, ne zaman isterseniz, raporu okuduktan sonra da yazabilirsiniz.

Peki, teşekkür ediyoruz, iyi çalışmalar diliyoruz.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Görüşmek üzere, sağ olun.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Sayın Milletvekilim, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; tabii, konuşmama başlamadan önce, Türkiye'de bugün itibarıyla hürriyet, demokrasi, hukuk ve anayasal haklar askıya alınmış görünüyor. Tarih aynılarını yapan darbecileri nasıl yazdıysa emin olun, bugün bu işe imza atanları da o şekilde yazacaktır. Biz İYİ Parti olarak sonsuza kadar hukuku savunacağız ve savunuyoruz, demokrasiyi savunacağız ve istibdat değil, hürriyetin ne kadar önemli olduğunu bir kere daha vurgulayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Başkan, başta siz olmak üzere hem üyelerimize hem de uzman arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Böyle bir Komisyonda birlikte çalışma imkânını bulduk, gayet de uyumlu çalıştığımızı düşünüyorum. Ha, zaman zaman bizim de isteklerimiz oldu, karşılandı veya karşılanmadı, bunlar üzerinde duracağım ama bugüne kadar buraya gelen kurumların bize çocukla ilgili birçok konuda birçok yönü ele alabileceğimiz bilgilerle dolu raporlarının bizlerin çalışma alanı olarak elimizde bulunması da ayrıca bir güzellik katıyor işin içine.

Değerli Komisyon üyeleri, Komisyonun adı Çocukların Her Türü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh Ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu; bu isim tabii... Hepimiz, bütün siyasi partiler, çocuk istismarı, çocuk ölümleri, cinayetleri, çocuk ihmalleri ve çocuk korumayla ilgili araştırma önergeleri verdik ama isim bu şekilde değerlendirildi.

Hepimiz biliyoruz ki Türkiye'de yüreklerimizi yakan ve ülkemizde büyük infiale sebebiyet veren Narin yavrumuzun öldürülmesiyle ve akabinde Sıla bebek hadisesiyle karşı karşıya gelindi ve tüm siyasi partiler olarak bu yüzden bu araştırma önergelerini birleştirerek ortak bir araştırma komisyonu oluşturduk. Biliyorsunuz, yani normalde yine bu çocuklarla ilgili, çocuklarımızla ilgili 2016 yılında şu andaki Adalet Bakanı olan Yılmaz Tunç'un Başkanlığında bir komisyon kurulup böyle bir rapor yine hazırlanmıştı. Tabii, onların öneriler kısmının ne kadarı yerine getirilip getirilmediği de Komisyonumuzun uzmanları tarafından zannediyorum değerlendirilecek; yani neler uygulanmış, neler uygulanmamış.

Şimdi, Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; Diyarbakır'daki Narin olayı ve Sıla bebek olayı gibi yüreğimizi yakan olayların raporda yer bulunması çok iyi olurdu. Somut örneklerinin olması nedeniyle çocuk ihmali ve çocuk korumadaki eksikliklerin görünür hâle getirilmesini ve benzer vakaların önlenmesi için sistematik çözümler geliştirilmesini sağlayabilirdik. Bu tür trajik olaylar, çocuk haklarına ilişkin hukuki düzenlemelerde reform yapılması gereğini ortaya koyardı. Bu tür olaylardan çıkan sonuç, çocuklarımızı koruyucu düzenlemeleri daha güçlü bir temele oturturdu. Yine, en önemlisi de toplumun bilinçlendirilmesi ve kamuoyu desteğinin artırılması sağlanırdı çünkü bu konuda çok ısrarcı olduğum için söylüyorum Sayın Başkan. Kamuoyunda büyük yankı uyandıran bu olayların raporda ele alınması çocuk hakları konusunda farkındalığı arttıracak ve devlet politikalarının bu doğrultuda geliştirilmesine yönelik toplumsal talebi güçlendirecektir. Mevcut yasal çerçevenin gözden geçirilmesine, hukuki çerçevenin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktı yani raporumuzda bu 2 yavrumuz veya bunun gibi olayları, örnek olayları ele aldığımızda. Örneğin, işte Sıla bebek olayı mevcut çocuk koruma sistemlerinin yetersizliğini göz önüne seriyor. Bizim, çocukları ailelerinden de koruyacak bir sistemi inşa etmemiz gerekiyor. Tamam, ailelerden koruyacağız da devlet kurumlarında da koruyamıyoruz. Hata'yda bir öğretmen bozuntusunun -hatırlayın, yani medyada geçtiği için ifade ediyorum- öğrencilerini istismar etmiş, hatta pazarlamış olduğu tokat gibi yüzümüze vuruldu ya. ÇODEM'lerde koruma altındayken uyuşturucu ve fuhuşa sürüklenmiş çocuklarımızı görüyoruz. 2013-2023 arasında çocuğa cinsel istismar dosyaları ikiye katlanmış, vaka sayısı giderek artıyor ancak kovuşturma ve mahkûmiyet azalıyor.

Çocuklarla ilgili, bildiğiniz gibi, Anayasa 41, Türk Ceza Kanunu 77, ayrıca bizim bir Çocuk Koruma Kanunu'muz da var ama uygulama konusunda maalesef bir devrim yapmamız gerekiyor. 8 yaşında bir çocuk katlediliyor, bir bölge milletvekili "Konuşmam, bu bir aile arası..." diyorsa vah hâlimize! Bu milletvekilini de dinlemeliydik biz burada. Çocuk işçi, en az 750 bini aşkın çocuk işçi var, 1 milyon da deniyor. 2024'te iş kazasında hatta böyle kendi mesleki eğitim merkezleri öğrencilerinin de öldüğünü biliyoruz. 37 çocuk öldü geçen sene. Evet, okuldan kaydını sildiren, okula devam etmeyen, zorunluluk olmuş olmasına rağmen 1 milyona yakın çocuk okula gitmiyor. Bunlar bizim çok önemli meselelerimiz. 4 çocuktan 1'i yatağa aç giriyor bu ülkede. Taşınmalı sistemde artık çocuklarımızı tam taşıyamıyoruz, kaderine terk edilen çocuklar var. Bu kadar çok uzatmak istemiyorum, konu çok. Ya, 550 bini aşkın çocuk adli vakaya bulaşmış durumda. Bu daha önceki döneme ait, TÜİK verilerine göre söylüyorum, yani aslında bize gelen dokümanlara da bakamadım, fırsat olmadı zaman olmadığı için. 263 bin çocuk suça sürüklenmiş. Kaç yılında? İşte, 2022 yılında. Geçen yılın verilerine göre 26 bin çocuğumuza cinsel istismar yapılmış. Ya, devlet koruyamıyor! Niğde'de 9 yaşındaki bir çocuk devlete teslim edilmiş, ölmüş, ölüyor. Yine, çocuk yuvasında bir çocuk, üç buçuk yaşında, Kozlu'da, kanama yani dövülerek olduğu söyleniyor, ölüyor. Bunlar bizim meselelerimizdi, bu örnek vakalar önemliydi yani onun için ben "Mutlaka gidilip görüşülsün." demiştim. Neyse yani bunları artırmak çok fazla. Ensar vakıflarında, cemaat birliklerinde neler olduğunu az çok medyaya yansıyan haberlerle öğreniyoruz.

Şimdi, mevcut öneriler gerçekten güzel öneriler. Ben tek tek okudum Sayın Başkan yani çok kapsamlı şekilde ele alınmış, tabii ki... "Yüzde 5'i" dediniz ki zannediyorum, bize yolladığınız bu öneriler en önemliler. Şöyle yapabiliriz mesela, mevcut önerilerin de güçlendirilmesi açısından: Türkiye Büyük Millet Meclisinde benim de böyle konuşmalarım esnasında söylediğim birçok şey bu rapora geçmiş, uygun görülüş anladığım kadarıyla, bundan da mutluluk duydum. Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde ihtisas komisyonu olması gerektiğini ifade etmiştim, çocuklara ilişkin daimî bir ihtisas komisyonu. Yetkilerinin ve görev alanlarının da netleştirilerek ilgili bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşlarıyla koordinasyonun sağlanması gerektiği belirtilmelidir bu raporumuzda; hem görev ve yetkileriyle birlikte olursa daha iyi yani söylenip geçilmez.

Yine, çocuk koordinasyon kurullarının sadece güçlendirilmesi değil aynı zamanda şeffaf bir denetim mekanizmasına tabi olması da sağlanmalıdır. Okullarda -yine benim de isteğimdi, başka arkadaşlar da eminim söylemişlerdir- rehber öğretmen norm kadrosu yani her 100 öğrenci için 1 rehber öğretmen önerisi çok önemli, bunu çok yürekten destekliyorum çünkü olay olmadan önce de çocukları yönlendirebilecek ve eğitilmiş, gerçekten bu konulara vâkıf olacak, zaman zaman hizmet içi eğitim alacak rehber öğretmenlere ihtiyacımız var. Bu özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için farklı bir norm belirlenmelidir. Yani engelli öğrenciler için 100 öğrenci fazladır, 50 öğrenci diyebiliriz buna. Yani özel eğitimle ilgili bu norm sayısı da ayrıca belirlenmeli.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Özel eğitimi de ayrıca zikrettik zaten biz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yine, çocuk izlem merkezlerinin her ilde zorunlu hâle getirilmesinden söz etmiştik. Zaten zannediyorum 11 ilde yoktu, diğer illerde vardı ama bunun uzman kadrolarının artırılması gereği üzerinde de durmalıyız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Çocuk izlem merkezi 7 ilde yok galiba.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ben 11 gibi hatırlıyorum şu anda, belki ben yanlış hatırlayabilirim. 74 ilde vardı, işte 81 ilde 7 mi oluyor?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - 7.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yani ama daha iyi hâle getirilmeli. Mesela, Diyarbakır çok güzeldi, gittik gezdik; bakın, bu, önemli bir durumdu. Gerçekten güzel bir mekanizma kurmuşlardı, çocuk hastanesinin içinde olduğu için de daha iyiydi.

Çocuk işçiliği, çocuk işçiliğiyle mücadele çok önemli bir konu, orada bahsetmişsiniz. Denetimler değil tabii mücadelede, aynı zamanda çocukların eğitimde kalabilmesi için teşvik eden sosyal destek mekanizmalarını da ifade etmemizde fayda var diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, hepsi için zaman da yetmez, ben sadece şunu söylemek istiyorum: Meclis araştırması komisyonunun mevcut önerilerin kapsamında olduğunu ifade ettik ama önerilere ek olarak bazı öneriler geliştirilebilir, başlıklar hâlinde toplarsak daha düzenli hâle getiririz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Öyle olacak.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yani böyle rastgele yazıldığı zaman dikkat...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yok, konular tasnif edilecek.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Tasnif edilmesinde fayda var yani benim size bugün önereceğim şeylerden biri tasnif edilmesi. Örnek, kurumsal ve yasal düzenlemeler; çocuk koruma, şiddetten koruma... Yine "sağlık ve psikososyal destek" gibi, "dijital ve medya alanında önlemler" gibi, "eğitim ve toplumsal farkındalık" gibi bir başlık atılabilir. Yine "sosyal hizmetler ve koruyucu önlemler" diyerek, devlet koruması altındaki çocuklar için neler yapılması gerektiğini ifade edebiliriz. Mesela, keşke medyaya da yansımış olan bu çocukların kaldığı yerlere de gidebilseydik -bunlar şefkat evleri olabilir veya şeyler olabilir- oralara gidilebilseydi -ki onu söylemiştim ben başında- en azından devlet korumasındaki eksiklikleri de görerek ifade etme imkânımız olurdu. Bakın, bizim burada yaptığımız şey gelen kurumların söylediklerine itibar etmek yani ne dedilerse... Zaten başka da bir şansımız yok. İşte bize "Şu kadar kişiyi eğittik. İnsanlara bu konu hakkında şu kadar bilgi verdik, eğitim verdik." dediler ama bunları yerinde görmekte her zaman fayda var diye düşünüyorum. Ama tabii ki artık konu bitti yani dört ayı doldurduk. İnşallah bu raporun ülkemizde çocuklarımıza faydalı olacağına inanmak istiyorum. Tozlu raflarda kalmayan bir rapor olarak gerekli kurum ve kuruluşların yani devletimizin makamlarının bunu iyi değerlendirerek alınması gereken tedbirleri alarak, mevzuattaki eksiklikleri gidererek uygulamada neler yapmaları gerektiği konusunda yardımcı olur.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - İnşallah.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ben hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Sağ olun, var olun.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Biz teşekkür ediyoruz.

Tuba Hanım...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de sözlerime bugün ve dün olan olaylarla ilgili... Hiçbir usulsüzlüğe, hırsızlığa, kanunsuzluğa siyasetin kılıf olmayacağını söyleyerek başlamak istiyorum. Yaklaşık üç ayı geçen süreçte bu çalışmaya emek veren herkese, buradaki uzmanlarımıza teşekkür ediyorum.

Baktığımda öneriler genelde bizim konuştuğumuz gibi kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiş. Ben burada bazı konular da, daha önce hani özellikle dijital ortamla ilgili bahsettiğimiz şeyler de belki orada kayda girmemişti ama burada girsin diye bahsetmek istiyorum. O gün de hani siber suçlarda konuştuğumuz, artık dijital bir dünyada yaşıyoruz, herkes kendi yayınlarından sorumlu ama buna bazı yerlerde hani sadece medya alanında bakılıyor ancak hani internet siteleri olsun, herhangi bir ürünün pazarlaması olsun, hani çok boyutlu değerlendirilerek burada yeniden bir düzenlemenin gelmesi gerekiyor ki bazı "fake" sitelerle, işte ünlü markaların taklidiyle yahut da bir dijital platformun taklidiyle insanlar dolandırılabilir. Burada hani bir mağaza olarak düşünelim, bir insan bir mağazaya gittiğinde orada pek çok şey o mağazanın sahibinden sorumludur. Aynı minvalde, belirli yaptırımlarla, zorunluluklarla bu internet siteleri üzerinden işte yayın yapanlara yahut da ürün pazarlayanlara belirli zorunluluklar getirilmeli ki vatandaşın hakları savunulabilsin. Yani belirli bir bütçe ayırmak zorunda bırakılmalılar hem çocukların hem sıradan vatandaşların bu minvalde korunması amacıyla. Çünkü bir insan eğer bu dijital platforma giriyorsa belirli sorumlulukları olduğu bilinmeli ama çok boşluklar var bu konuda.

Özellikle, o gün de bahsetmiştim, kamu spotu mahiyetinde... Şimdi, normalde konvansiyonel medya farkı şekilde onlarca yıl içerisinde şekillendi ancak dijital platformlarda biraz başıbozukluk var. Burada çocukların korunması amacıyla televizyon programlarda nasıl kamu spotları yayınlanıyorsa ve bu içerikler uzmanlar tarafından sağlanıyorsa, aynı minvalde, işte çocukların girdikleri siteler olabilir, oyunlar olabilir, bu platformlarda da belirli bir mecburiyet olmalı bunları yayınlamak için. Yani çocukların eline broşür vererek biz bu sorumluluktan kurtulamayız. Çocukların içinde bulundukları mecralar içerisinde biz bunu yapmak zorundayız. Bunun için de ayrı uzmanlık alanlarıyla, gerek psikologlarla gerek konunun uzmanlarıyla bu çalışma yapılmalı.

Baktığımda, özellikle istismar konusunda hani yeniden çocuklarla ilgili çalışan bütün kişilerin, hani, bir eğitmenin geçmesi yahut da bunların bu minvalde değerlendirilmesi konuşulmuş ama bunun ayrıntılarına inilmeli. Çünkü hâlihazırda çocuklarla ilgili meslekleri olan pek çok alan var ama burada ben belirli bir kurumsallığın olmadığını görüyorum. Yani çocukların, işte, şiddet olsun istismar konularında olsun, gerek Millî Eğitim camiasının, belki Adalet Bakanlığının da çocukla ilgili olan her konuda yani bunun bir stratejik plan çerçevesinde hızlı bir...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Şimdi, geçtiğimiz yıl yayımlanan -2023 Kasım ayı filandı herhâlde- çocuk eylem planının çerçeve bir kanununa kavuşturulması -raporumuza da dercedeceğiz- ayrıca şu anda uygulanan, pek çok kurumumuz tarafından uygulanan, bizi sevindiren, hepimizin hoşuna giden uygulamaların büyük bir kısmının yasal altyapısının yeniden düzenlenmesi... Mesela ÇİM'leri düzenleyen bir kanun, bir kuruluş kanunu yok, genelgelerle tanzim edilmiş. Onların hepsi var, raporumuzda olacak, teferruatlı bir şekilde olacak. Özellikle bu dijital konusuna çok geniş bir yer ayırıyoruz çünkü o yeni bir dünya, yepyeni bir dünya ve belki biz teklifimizi yapıp raporumuzu sunduktan bir ay sonra eskiyecek bizim görüşlerimiz. Öyle bir...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Ben de tam onu diyecektim, yeni ve hızlı bir dünya.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Hızlı yenilenen bir dünya.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Evet yani o yüzden onun bütün algoritmaları düşünülerek bizim bu planlamayı da yapmamız gerekiyor. İşte bu da konunun uzmanlarıyla belki daha yakın çalışarak yapılabilir. O yüzden şu çok önemli: Biz yıllar önce yaptığımız bir çalıştayda -hangi ülke olduğunu hatırlamıyorum- Avrupa'da belirli ülkelerde çocuk bakanlığı olduğunu... Ama bizim 18 yaşına kadar çocuk kabul ettiğimiz vatandaşlarımızı bire bir ilgilendirecek bir kurum veya bakanlık yok. Bir genel müdürlük bağlamında bu değerlendiriliyor. Ama biz o zaman da söylemiştik, önemli olduğunu görmüştük. Ama bu Komisyon çalışmasının da -daimî bir komisyon- önemli olduğunu düşünüyorum bu konuda, belki atılacak bir adım olarak. Çünkü aynısını Aile Bakanlığımızda da ondan fazla yıl önce yapmıştık.

Bu minvalde baktığımda, işte o, istismara yönelik bütün bu personellerin, eğitimcilerin eğitilmesi yani bir görünürlük sağlanması lazım. Yani biz o çıkan eylem planına bile, hani, bakınca, konunun ilgilisi olunca bunu görüyoruz ama bunu duyurur hâle getirirsek herkeste bir algıda seçicilik olur. Burada bahsedilmiş, o yüzden değinmek istedim.

Özellikle çocukların işçi olması konusu... Korunaksız, işte, daha çok maddi imkânsızlıklar içerisinde, çocuk işçiliğinin farklı yönlerde olduğu hepimizin malumu. Hani, buna da eğilindi, Millî Eğitim Bakanlığımızda meslek liseleri kapsamında farklı uygulamalara gidildi ama ben bunun üzerinde bizim de net bir şekilde durmamız gerektiğini düşünüyorum. Çünkü işçilikten ziyade bir meslek edinme tarzında çocukların bu çalışma hayatına girmesi gerekmektedir. Yani küçücük çocukların kendi boylarından büyük işleri yapması, hiçbirimizin istemediği bir şey ama maalesef ki oluyor ve bunun farklı sonuçları da olabiliyor.

Bütününe baktığımızda ayrıntılı tekrar konuşuruz ama benim söylemek istediklerim bunlar.

Çok güzel bir çalışma olmuş. Teşekkür ediyorum hepinize; elinize, emeğinize sağlık.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Biz teşekkür ediyoruz.

Harun Bey...

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, dört aylık bir çalışmanın sonuna geldik ama ben öncelikle kayıtlara geçmesi açısından, hukukçu olmam da hasebiyle, dün ve bugün Türkiye'de meydana gelen gelişmelerle alakalı birkaç cümle sarf etmek isterim.

Birincisi, işte bugün de Meclis kapandı muhalefetin kürsüyü işgal etmesinden dolayı. Zaman zaman darbe söylemi yapılıyor ama 15 Temmuzda, seçilmiş Cumhurbaşkanı ve Hükûmete darbeye "tiyatro" demişlerdi ama bugün sadece belli bazı suçların isnadından dolayı savcılık gözaltı kararları verdi. Yani bu işleri yargıya bırakalım diyorum ben. Kaldı ki, soruşturmanın tamamı aslında -ihaleye fesat karıştırmak, yolsuzluk falan gibi suçlamaların da çoğu da hepsi de- Cumhuriyet Halk Partisinin kendi içindeki kişiler tarafından yapılan şikâyetler üzerine başlamış. Yani böyle savcılığın resen soruşturma başlatma yetkisi olduğu hâlde, bu soruşturmalar da benim bildiğim kadarıyla, basından takip ettiğim kadarıyla, CHP'lilerin şikâyeti üzerine başlamış. Biz Türk yargısına güveniyoruz; en iyi şekilde, Türk milletinin vicdanını rahatlatarak şekilde yargılamalarını yapacaktır diyorum.

Bizim, çocuklarla ilgili çalışmalara gelince uzmanlarımıza, katkı sunan herkese teşekkür ediyorum. Güzel öneriler çıktı, belki rapor da çıktıktan sonra bir on beş günlük süremiz olacak. Orada da belki katkı verebileceğimiz durumlar da olabilir diyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Raporun yazımı aşamasında da yazılı teklifler olabilir, onların ulaştırılması bizim için faydalı olabilir. Yani 15 Nisana kadar onlar gelirse...

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Yani çocuklar hepimizin. Geçen toplantıda da söylemiştim yani bu masa etrafındaki herkes çocukların en yüksek menfaatini koruyacak şekilde tedbirler alır, öneriler ve teklifler sunar; bundan hiç kuşumuz yoktur. Yarınlarımızı şekillendirecek çocuklarımız için elimizden gelen her şeyi, katkırı sunmak için de böyle bir Komisyon kuruldu. İnşallah Meclise sunacağımız rapor da Türkiye açısından, çocuklarımız açısından, geleceğimiz açısından hayırlı sonuçlar getirir diyorum.

Vermiş olduğunuz çabadan, katkıdan dolayı bütün milletvekillerimize, uzmanlarımıza, kamu kurumlarındaki bürokratlara teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, teşekkürler.

İbrahim Bey, buyurun.

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de aynı şekilde yaklaşık dört aydır yaptığımız çalışmalarda katkı veren tüm milletvekillerimize, kamu kurumlarına, uzmanlarımıza ve akademisyen hocalarımıza çok teşekkür ediyorum. Biz de burada çok anlamlı bir meselede, hep birlikte Meclis çatısı altında çalışma imkânı bulduk.

Sayın Başkanım, raporumuza katkıda bulunması amacıyla ben de birkaç önemli hususa değinmek istiyorum.

Daha önce söylemiştim çeşitli toplantılarımızda, yine aile hekimlerinin pedagog eşliğinde çocukların bedensel ve ruhsal sağlıklarının kontrolleri... Bu noktada bir çalışma da ben de gördüm. Bunun da faydalı olacağını düşünüyorum.

Barolarla iş birliğiyle aile danışmanı, avukat atamaları ve temel haklar eğitimi...

Yine, özellikle suça sürüklenen çocuklar için özel takip ve rehabilitasyon programları... Ben bunun da suça sürüklenen çocuklarda rehabilitasyon açısından, topluma kazandırılma açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

Sosyal medya kullanımı için yaş sınırlaması ve ebeveyn kontrollü hesap uygulaması... Bununla ilgili geçtiğimiz günlerde Ulaştırma Bakanımız bir açıklama yaptı. Ciddi bir çalışma şu anda BTK'yle birlikte yapılıyor. Bu da şu anda gündemde.

Okullarda psikoeğitim ve farkındalık programları... PDR hocaları, psikologlar üzerinden bu çocukların kontrollerinin sağlanması ve şiddet ya da istismara uğradığı düşünülen çocukların da hemen yine devlet kontrolüne alınarak korunması ve bunun rehabilite edilmesi, tedavi görmesi; bu da önerilerimden bir tanesi.

Okullar için, çocuklar için güvenli eğitim ortamları oluşturma... Eğitimde güvenli eğitim ortamlarının oluşturulmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Çocuklara yönelik şiddetle mücadele için erken müdahale sistemleri... Raporumuzda olur mu bilmiyorum ama ben bunu da önemsiyorum. Örneğin, kadınlarla ilgili bir sistem yapıldı, biliyorsunuz. KADES programı da yine bizim hükümetlerimiz döneminde yapıldı ve gerçekten ben de bir avukat olarak bunun çok faydalı olduğunu gördüm. Çeşitli davalarda ve müvekkillerimle görüştüğümde de bunun faydasını gördüm. Yine aynı şekilde, çocuklar için de erken müdahale sisteminin oluşturulması; ben bunun da suçu önleyebileceğini ve çocuklarımızı koruyabileceğini düşünüyorum.

Çocukların aile içindeki rollerinin desteklenmesi... Buna akademisyen hocalarımız da değinmişti, bunun da faydalı olacağını düşünüyorum.

Çocukların dijital okuryazarlık eğitimleri... Bu da gerçekten şu anda dijital çağda çok önemli.

Yine, son olarak bir görüş, çocuklar için özel psikolojik destek hattı kurulması... yine, bu erken çağrı gibi, yine, 112 gibi, sosyal medya üzerinden... Şu anda tüm çocuklar, akıllı telefon, tablet ve bilgisayar, hatta televizyonların "smart" özelliğinden zaten internette. O yüzden, çocuklar için internet üzerinden özel psikolojik destek hattı kurulması da önerilerimden bir tanesi.

Ben, tekrar, bu Komisyonda emeği geçen tüm arkadaşlarımıza, hocalarımıza, uzmanlarımıza, çok katkı veren değerli milletvekili arkadaşlarımıza ve siz Değerli Başkanımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Çok sağ olun Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Biz teşekkür ediyoruz Ethem Bey, sağ olun.

Adem Bey, buyurun.

ADEM ÇALKIN (Kars) - Sayın Başkanım, tabii, ben de sözlerime başlamadan önce bu iki gündür Genel Kurulumuz... Milletimiz bizden, emeklilerimiz bizden ikramiye bekliyor; çarşıda, sokakta bu soru bize çok soruluyor. Maalesef iki gündür Genel Kurulumuzda -milletin iradesi gasbedilerek- milletin yararına olacak işleri de yapamıyoruz.

Tabii, Harun Bey hukukçu olması münasebetiyle çok güzel özetledi. Yine, Cumhuriyet Halk Partisinin kendi içerisinden yapılan şikâyetler üzerine savcıların devreye girmesini, hukukun işlemesini hep birlikte saygıyla karşılamalıyız. Elbette 16 milyon insanın hakkı, hukuku, İstanbul'un bekleyen sorunlarının çözümü için gerekli bütçenin de bir hayalperestlik uğruna kullanılmasına müsaade edilmemelidir. Hukuk bunun gereğini yapacaktır diyorum ve Meclisin çalışmasının önündeki bu tür yaşanan hadiselerin de bir daha yaşanmamasını umut ediyorum.

Değerli Başkanım, zatiâlinize teşekkür ediyorum, Allah razı olsun, çok güzel bir Komisyon oldu, güzel toplantılar düzenledik. Muhalefet partisindeki milletvekillerimize de iktidar milletvekillerimize de emeği geçen tüm uzmanlarımıza da sunum yapan herkese de ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, beni burada ziyadesiyle mutlu eden, sizin burada "Medya Etiği"ni de başlıkların arasına eklemeniz. Televizyon ve dijital ortamlarda çocuklarımızın korunmasıyla alakalı bir farkındalığın oluşması da dikkat çekici. Tabii, dünya çok hızlı ilerliyor, bundan beş yıl önce komisyonlarda konuşulan meseleler ile bugünkü meseleler birbirini tutmayabiliyor. Yeni tedbirler almak gerekebiliyor, değişiyor dünyamız. Bu anlamda, Komisyonumuzda bu yeni yaptığımız çalışmanın da ben umut ediyorum ki inşallah, çocuklarımızın masumiyetini korumak, onları korumak adına çok verimli bir komisyon çalışması olduğunu gördüm. İlk defa bir komisyon çalışmasına katıldım, ben ziyadesiyle hepinizden çok şey öğrendiğimi de düşünüyorum ve inşallah, çalışmalarımızın ürünlerinin çocuklarımız başta olmak üzere tüm ülkemize yansımaları görmeyi umut ediyorum.

Hepinize çok çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ederim Adem Bey.

Nazım Hocam, buyurun.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Evet, ben de çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle Komisyonumuza katılan ve bize değişik alanlarda bilgiler sunan değerli uzmanlarımıza, burada olan, olmayan diğer sunum yapan tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Tabii, üzerinde çalıştığımız konu herkesin ittifakla mutabık kaldığı bir konu; çocuk konusu ama ondan önce iki hususa ben de değinmek istiyorum. Zaman zaman birçok hukuki süreçleri yaşayan toplumun değişik kesimlerinde insanlar oluyor. Hukuki süreçlerin yaşandığı -belki bizim yakın çevremizde de yaşandığını biliyoruz- bu konularda bir farklı tutum sergilemenin öncelikle adalet sistemimizi zedelediğini düşünüyorum. Birçok hukuki süreçte olumlu veya olumsuz sonuçlar olabiliyor ama bunun bir süreci var, bu sürecin saygıyla takip edilmesi gerekiyor. Buna başlangıçta önyargıyla yaklaşmak ve Türkiye Cumhuriyeti devletini de

gerek içte gerek dışta küçük düşürücü birtakım eylemlere yönelmek, özellikle Türkiye Yüzyılı döneminde hiç de şık olmayan davranışlar, onu belirtmek istiyorum.

İkincisi, Çocuk Komisyonundayız; hepimizin yakınında çocuklar var, kendi çocuklarımız da var. Buradan hareketle bir şey söylemek istiyorum: Çocuklarımızın üniversite sınavlarına hazırlanma süreçlerini, derslere hazırlanma süreçlerini, ders takip süreçlerini hepimiz yakinen biliyoruz; günlerce, saatlerce, aylarca çalışmalarını biliyoruz ve bunun sonucunda elde ettikleri lisans, yüksek lisans, doktora, doçentlik, proflük süreçlerine herkes yakinen şahit olmuştur. Burada bir usulsüzlük varsa bunu yapan kişinin, öncelikle haksız olarak elde ettiği birtakım imkânların hesabını elbette ki yargı süreçlerine vermesi çok doğal bir haktır. O kadar çocuğumuzun emeği var, o kadar çocuğumuzun gayretleri var, uykusuzlukları var, fedakârlıkları var. Onlar üniversite sınavlarına bu basamaklardan geçip hazırlanıyorlar ve lisansını, yüksek lisansını yapıyorlar ama bazılarının farklı yöntemlerle bu imtiyazı elde ettiği gibi bir noktadayız; elde ettiği imtiyazın sonradan iade edilmesi noktasındaki bir yasal sürece müdahale etmenin bu kadar fazla pişkinlik olduğunu düşünüyorum. Bunu özellikle hatırlatmak istiyorum. Çocukları koruyacaksa gelecek günlerde de nesillerimizin bu manada önünün açık olması lazım.

Bu Komisyon toplantıları esnasında bazı konularda yasal düzenleme gerektiren teklifler oldu. Onları raporumuza elbette ki yerleştireceğiz. Zaten komisyondan kasıt da sonuçta, bu kadar, dört aylık süreç içerisinde birçok uzmanın katıldığı bir toplantıdan sonra mutlaka mevzuattaki bazı boşluklar varsa onların düzenlenmesi, yasal tedbirlerin alınmasıyla ilgili bir hususu raporumuzda özellikle belirtmemiz gerekiyor.

Ailelerin bilinçlendirilmesiyle ilgili çalışmalarımızı değişik bakanlıklar üzerinden, belki daha yoğun bir şekilde sürdürmemizde fayda var. Ona ait tedbirleri hatırlatmamız gerekecek Komisyonumuzda.

Eğitim kurumlarının özellikle çocukların medya okuryazarlığı konusunda bilinçlendirilmesiyle ilgili, okul öncesinden başlayarak belli yaş seviyesine kadar medya okuryazarlığı noktasında çocuklarımızın bilinçlendirilmesiyle alakalı çalışmaları yine önerilerimiz içerisinde zikretmemizde fayda var.

Özellikle dijital alanlarda, çok süratle gelişen bu alanlarda çocuklarımızın istismarı çok daha kolay olmaktadır. O alanlarla çocuklarımızın buluşması, buluşturma yaşıyla alakalı tedbirleri hızla almamız gerektiğinin de önerilerimizde yer almasını istiyorum.

Çocuğun korunmasını hızlandıracak iletişim yolları, işte, "alo şu şu numara" gibi veya başka türlü bir mekanizmayla - arkadaşlarımızın da belirttiği gibi- telefonlara indireceğimiz programlarla çocuklarla ilgili herhangi bir sıkıntıyı çok hızlı bir şekilde ilgililerine iletebilecek sistemleri de kurmamız gerekiyor.

Tabii, bunların dışında, biz çocuklarımızı aile ortamında huzurlu bir şekilde yetiştirecek, onları eğitecek ve toplumda bu tür risklerle karşılaşmadan hayatlarını sürdürebilecek eğitim basamaklarından geçirmemiz gerektiğini de bu arada hatırlatıyorum.

Ben tekrar Komisyonumuza katılan, destek veren, gerek milletvekili arkadaşlarımıza gerekse uzmanlarımıza, burada olan olmayan herkese çok çok teşekkür ediyorum.

Komisyon çalışmalarımızın hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Pelin Hanım, buyurun.

PELİN YILIK (Çankırı) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Öncelikle dört ay gibi bir süredir burada büyük bir çabayla çalışan hem milletvekillerimize -herhangi bir parti ayrımı yapmadan- aynı zamanda Komisyon üyelerimize, uzmanlarımıza, değerli bürokratlarımıza, akademisyenlerimize yaptıkları katkılar için çok teşekkür ediyorum.

Tabii, çocuklar çok kırılgan bir grup; üzerinde çalışmamız gereken, düşünmemiz gereken bir alan. Biraz önce bahsettik, çocuklarımız birçok tehlikeyle karşı karşıya. Belki bugün bu hazırlayacağımız raporun hemen akabinde daha farklı önlemler almayı gerektirecek gündemler de karşımıza çıkabilecek. Dolayısıyla süreklilik arz eden bir çalışmanın yapılmasını çok değerli buluyorum. Bu Komisyon çok değerli bir çalışma süreci yürüttü kısa bir zaman içinde. Özellikle dijital ortamlardaki çocukların karşı karşıya kaldığı risklerle ilgili ailelerin çok ciddi bilinçlendirilmesi gerektiğine inanıyorum. İnternet kullanımı, oyun bağımlılığı gibi çocuklara ne gibi mesajların verildiğini kestiremediğimiz, anne babaların da zaman zaman bunun dışında kaldığı ve çocuğu bir şekilde meşgul ettiğini düşündüğü şekliyle baş başa bırakarak bilinçlendirilmeleri gerektiğine inanıyorum çünkü bu dijital mecralar kanalıyla çocuklarımıza hangi mesajlar geçiyor, biz bunu tam olarak, aktif olarak bilemiyoruz. Bugün Avrupa Birliği bünyesinde de çocukların istismarına, şiddetine karşı birtakım uygulamalar hâlihazırda günbegün geçiyor. Dolayısıyla bu konudaki çalışmaların süreklilik arz etmesi gerektiğine inanıyorum. Yine, bu manada, raporunuzda, ön raporda bize ilettiğiniz çocuklara ve ebeveynlere yönelik ve çocuklarla çalışan uzmanlara yönelik istismar ve travma duyarlılık eğitimlerini çok önemli buluyorum çünkü eş zamanlı olarak çalışan birkaç komisyonumuz daha var, Kadına Şiddet Komisyonu da aslında şiddet odağıyla kurulmuş bir komisyon. Yine, bugün çocuklara karşı şiddeti konuşuyorsak da işin özünde şiddet var ve her seferinde ifade ettiğimiz gibi şiddet öğrenilen bir davranış, insanın doğasında olmayan bir davranış ve eğitiminin ailede başladığına inanıyorum. Bu vesileyle, tabii, aile yapısını koruma manasında ailelerin şiddete karşı eğitilmesine dair kuracağımız yapıları ve sistemleri de çok değerli buluyorum, çok önemli buluyorum.

Tabii, bir de engelli çocuklarımız var. Hem çocuk olmaları hasebiyle çok hassas bir grup, bir de üzerine engel eklendiği zaman çocukların mağduriyeti, erişimleri 2 kat daha dezavantajlı hâle geliyor. Dolayısıyla onlara dair alacağımız önlemlerin de çok kıymetli ve üzerinde düşünülmüş olması gerekiyor. Burada Aile Bakanlığımızın hukuk biriminin sunumunu da dinlemiştik, ben çok değerli buluyorum çünkü çocuklarla ilgili her türlü davaya müdahil olup süreçleri takip ediyorlar ve itirazlarını da gerçekleştiriyorlar. Sürecin doğru ilerlemesi manasında da daha çok cansiparane çalışıyorlar fakat multidisipliner bir yaklaşım şart, sadece Aile Bakanlığıyla değil, diğer bakanlıkların ve diğer devlet kurumlarının da bilinçli katılımını bu noktada öngörüyoruz. Dolayısıyla birçok alanda yürütülmesi gereken çok çalışma var ama bu kadar kısa sürede yapılabilecek her şey maksimum düzeyde yapıldı. Dolayısıyla hem Komisyon Başkanımıza hem de emek veren milletvekillerimize tekrar teşekkürlerimi sunuyorum.

Aynı zamanda çocukların kendi başlarına bilinçlendirilmesi adına alacakları eğitimleri de çok kıymetli buluyorum. Tamam, aile içi eğitimleri verelim ama çocuklarımızı da bu manada bilinçlendirmenin ve bu eğitimlerin üzerine düşmenin de kıymetli olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun Adem Bey.

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz; ben de Komisyonumuza ve siz Başkanımıza ve heyetimize çalışmalardan dolayı gösterdiğiniz geniş bakış açısı ve önerilere karşı açık olmanız sebebiyle de teşekkür ediyorum.

Tabii, konu insan ve insanın da en değerli varlığı yetişme çağındaki, yetişme aşamasındaki, insanlığın geleceğini inşa edecek bireyler olması bakımından da çok hayatiyet taşıyor. Bu anlamda, bu Komisyonun misyonunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Birçok kamu kurum ve kuruluşumuzun yaptığı sunumlardan da anlaşılıyor ki devletimiz esasında birçok konuda konuya çok duyarlı ve gerekli mevzuat düzenlemelerini yapmış ve her kurum da kendi açısından konuya önem vererek konuya eğiliyor fakat burada bir kurumlar arası bir yönetim ve koordinasyon ihtiyacı olduğunu düşünüyorum yani bir çocuk gün içerisinde, aynı anda okulda, sokakta ve evde, birden farklı yerde ve kurumların görevleri itibarıyla aynı anda Millî Eğitimde, Emniyette, BTK gibi farklı kurum ve kuruluşların alanına giren faaliyet ya da etki alanları içerisine girebiliyor. Burada kurumlar arası bir koordinasyon ve bir yönetim modelinin kurulması, belli konular geldiğinde de mevzuat değişiklikleri yapılarak... Diyelim ki yargıya bir şey intikal ettiğinde bunu mutlaka okula, okula bir şey intikal ettiği zaman bunu mutlaka Aile Bakanlığına gibi... Bunun bir dava açılıp kamuoyu gündemine geldiği zaman Aile Bakanlığının devreye girdiği değil, otomatik olarak mekanizmanın, sistemin bir parçası hâline geldiği yasal düzenlemelerin mutlaka sorumluluk olarak tanımlanması gerektiğini düşünüyorum.

İkinci olarak da bir risk izleme sistemi oluşturulması gerekiyor. Yani genellikle biz önleyici çalışmalar içerisinde eğitimler, bilinçlendirme, farkındalık gibi konularla önleyici ya da bir olay ortaya çıktıktan sonra denetleyici ya da yargısal süreçler üzerinden ilerlediğimiz bir sistem gibi, bir risk algoritması oluşturulabilirse... Yani, mesela, sosyoekonomik bakımdan korunmaya muhtaç bir ailede meydana gelen boşanma ve bu boşanmadan sonra çocuğun annede ya da babada ya da dedede kalması gibi durumlarda bu çocuğun mutlaka izlenmesi gerekiyor yani bu çocuk bir risk tanımı içerisinde. Tabii ki mahremiyet kurallarını da ihlal etmeden çünkü bu çocuğun da geleceği inşa edilecek. Bir risk tanımlaması ve bunun izleme sistemi oluşturularak bir algoritma yapılması gerekir gibi geliyor. Ki bu çocuk...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Şu anda uygulanıyor bu sistem. Bunun daha da geliştirilmesini biz raporumuzda tartıştık arkadaşlarla. Erken uyarı sistemi gibi...

ADEM KORKMAZ (Burdur) - Gibi gibi "alert."

Yani belli ki bu çocukta ya da bu ailede ya da bu durumda... Sosyoekonomik bakımdan mesela, diyelim ki çocuklarla ilgili benzer olayların yoğunlaştığı bölgeler, özellikle büyük şehirlerin gecekondu bölgeleri gibi belli bölgelerde, özel olarak oralarda çerçeve çizmek gerekebilir. Bunun dışında, birçok konu zaten önerilere girdi ve bu anlamda da bütün Komisyon katılımcılarının sürece olumlu katkıları olduğu için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Biz teşekkür ediyoruz Hocam.

Bütün arkadaşlarımdan sözlerine, iyi niyetlerine, tekliflerine teşekkür ediyorum.

Ben Komisyonumuzun son sözlerini söylerken biraz da işin zor yönüne, beni umutsuzluğa sevk eden yönüne temas etmek istiyorum.

Şimdi istatistikler şöyle diyor: Bir çocuğun, hayatında rastladığı öğrenme ve onun yetişmesinde etkili olan unsurlar, faktörler açısından okul ve öğretmen 17-18'inci sıraya geliyor, diğer kurumlar daha daha geride. Çocuğu asıl çevreleyen atmosfer önce aile, sonra sosyal atmosfer yani toplumsal zihniyet; burada bizim yasayla düzeltmeyeceğimiz şey o. Devletin alacağı bütün diğer tedbirleri, kurumların alacağı tedbirleri, onların hepsini yasayla düzenleyebiliriz ve bir iki ayda da netice alırız ama zihniyet dönüşümleri çok uzun süreçler istiyor, yıllar istiyor. Zihniyet dönüşümünü de dünyada şu ana kadar kontrol edebilen hiçbir otorite yok; o, kendine göre işliyor, çok farklı amillerden besleniyor. O açıdan, oraya hep dikkat etmeliyiz. Bütün hassasiyetimiz o toplumsal atmosferde olmalı; o genel hava, içinde yaşadığımız o millî kültürün sosyal hayata yansıyan unsurları ve onun ortaya çıkardığı hayat, hayatın kendisi.

Ben meslek yıllarımda memurlarıma, polislerime, jandarmama yani beraber görev yaptığımız kamu görevlisi arkadaşlarıma hep şöyle derdim: Çocuklarınız siz görev yaparken sizi izliyormuş gibi görev yapın. Yani, bir polis memuru bir vatandaş durdurdu, ehliyetini, ruhsatını, ilgili belgelerini soracak; o anda senin evdeki çocuğun, 5 yaşındaki, 10 yaşındaki kızın, oğlun izliyormuş gibi düşün. Hani, çocuklara göz kulak olmak denir ya, bence ideali, çocukların göz kulak olduğu bir cemiyeti, çocukların göz kulak olduğu ve rahatsız olmadığı, çocuklarla paylaşabildiğimiz her şeyi... Hani yine bizim kültürümüzde bir söz vardır: "İnsan kalbini eline alıp herkese göstere göstere toplum içinde dolaşabilmelidir." denir. Çocuk öyle bir şey ve çok zor, bütün tedbirlere rağmen işler ters gider, gidiyor da çünkü sosyal değişmeyi kontrol edemiyoruz. Sadece bizim ülkemizle de ilgili değil, artık New York'ta olan bir hareket birkaç saat içinde Ankara Haymana'nın bilmem ne köyünde etkisini gösterebiliyor; böyle etkileşimli bir dünyada yaşıyoruz, çok dikkatli olmalıyız. Burada bizim görüştüğümüz, konuştuğumuz tedbirler -bunu esefle belirtiyim ama bunu belirtmenin de bu işin başlangıcı olduğunu söyleyerek ümitle belirtiyim- bizim burada aldığımız tedbirler bu meselelerin yüzde 1'i, meselenin yüzde 99'u o toplumdaki sosyal inşa; o konuda hepimize, herkese, bütün aktörlere görev düşüyor.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum. İnşallah, başka daha güzel vesilelerle bir araya geliriz, çalışırız.

Arkadaşlarıma hayırlı günler diliyorum, yaklaşan bayramınızı kutluyorum. Allah'a emanet olunuz efendim.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.36